

1. Инклюзивные фестивали в пространстве музея [Электронный ресурс] // Нац. мастацкі музей Рэсп. Беларусь. – Режим доступа: <https://www.artmuseum.by/ru/info/inklyuzivnyie-festivali-v-prostranstve-muzeya.html>. – Дата доступа: 02.09.2020.

2. Проект «Инклюзивный музей» [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://icom-russia.com/data/proekty/proekt-inklyuzivnyu-muzeu/>. – Дата доступа: 01.09.2020.

3. Ярская, В. Н. Инклюзия как важный принцип социальной работы / В. Н. Ярская // Отечественный журнал социальной работы. – 2012. – № 4. – С. 41–47.

4. Access programs [Электронный ресурс] // Whitney Museum of American Art. – Режим доступа: <https://whitney.org/education/access>. – Дата доступа: 01.09.2020.

5. Visitors with Disabilities [Электронный ресурс] // The Metropolitan Museum of Art. – Режим доступа: <https://www.metmuseum.org/learn/visitors-with-disabilities>. – Дата доступа: 01.09.2020.

**«НЕБА НА ЗЯМЛІ»:
ЛІНГВІСТЫЧНЫ АГЛЯД НАЗВАЎ ЗБОРНІКАЎ
ЛІТАРАТУРНАГА АБ'ЯДНАННЯ «БУКЕТ»**

А. М. Пісарэнка,

*кандыдат філалагічных навук, дацэнт,
загадчык кафедры беларускай і замежнай філалогіі
Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў*

У кожным слове жыве дух усёй мовы.

А. Разанаў

Лінгвістычнае апісанне этымалогіі назвы пэўнага твора ці кнігі з'яўляецца адным з важных момантаў стылістычнага дэкадзіравання, бо ў назве ўвасабляецца ідэя, важная думка – падказка для разумення, а магчыма, ключ да раскрыцця – адкрыцця тых сэнсаў слова / слоў назвы, якія дапамагаюць чытачу ўбачыць сваё разуменне аднаго тэксту ці сукупнасці. Слова не мае аднаго пэўнага значэння. Яно «хамелеон», у якім кожны раз узнікаюць не толькі розныя адценні, але часам і розныя фарбы [4, с. 58].

Як вядома, загаловак – гэта тэкставы знак, які з'яўляецца абавязковай часткай тэксту і які мае ў ім фіксаванае месца.

Гэта, бяспрэчна, моцная пазіцыя любога тэксту (ці нават «самая моцная») [1, с. 3; 2, с. 92].

Кожная назва зборніка – самастойны вобраз, гэта твор, падказаны зместам большасці тэкстаў, якія ў яго ўвайшлі; гэта метафара, падказаная думкай, выпешчаная душою і народжаная сэрцам.

Першы зборнік мае назву «БУКет» (2002), як і само аб'яднанне, паколькі россып літаратурных талентаў, колькасць аўтараў склалі ў разнастайнасці сваёй тое духоўна-творчае адзінства, гармонія якога ў разнакветкавым шматколерным букеце. У змесце 20 асоб, сярод іх і тыя, што закладвалі падмурак літаратурнага аб'яднання: АНАстАсія (А. Вайцяшонак / Астрадаўні), А. Алекса, А. Казлова, Я. Лайкоў, У. Лісоўскі, К. Сідарук, М. Скарбеева, Н. Смерцева, М. Шымчык і інш. Шчырасць як аснова творчасці, талент як уменне ў звычайным убачыць новае, слова як сродак перадаць сваё светаўспрыманне яднаюць творы ў зборніку: *Дожджик – мутнымі брызгамі, / Вязнут ногі в болоте... / Это просто невысказана – / Значь, что Вы не придете* (АНАстАсія); ... *Нас, выгнаннікаў, прымалі за сваіх / Святары і клалі спаць у храмах, / А над раницю будзіў нас сонны мніх, / Шчыльна зачыняў за намі браму* (Я. Лайкоў. Балада выгнання); *Я смяротна атручан вайной, / Я трымаюся ледзь на нагах. / І апошняе сонца ўзышло / У тваіх валасах. / Што табе мае тысячы ран, / Калі свеціць твая прыгажосць. / Да мяне набліжаецца рай, / Да цябе – маладосць* (У. Лісоўскі); *Ціха згасе святло. Прыходзіць вечар. Цёплы і вельмі добры вечар. Час казкі. І ў пухнатой цемры з агеньчыкамі і праменьчыкамі яна нараджаецца, як Афродыта з пены марской, са сноў, мараў, радасцей і суму. Яна розная* (К. Сідарук. Казка пра казачніка).

«Акварэлі» (2003) – фарбы і малюнкi, расквечаныя рознымі колерамі; гэта былі сапраўдныя вершы-карціны, напісаныя фарбамі душы. «Акварэлі» можна браць і маляваць імі, разбаўляць-натхняць не вадой, а сваімі пачуццямі, і ў выніку нехта падзеліцца радасцю, а нехта – сумам, а разам мы намалюем жыццё ў вобразах.

Слоўнымі фарбамі малявалі П. Гарадніцкі, С. Канановіч, Т. Ламонава, А. Размахаў, Н. Смерцева, А. Алекса, У. Лісоўскі

і інш.: *Размаўляем – моўчкі, / Разбураем – будуючы, / Адмаўляем – сцвярджаючы, / Кахаем – ненавідзячы* (А. Алекса); *Заўваж, колькі колераў мае свет. / Павер ім – і будуць яны з табой. / Але за парог прагані навек / Карычневы сум, лілаваты боль. // Хадзем да окна. Паглядзі ўвысь; / Блакітныя птушкі спяваюць блюз, / Аранжавы кот асядлаў карніз, / Мурчоча і мае чырвоны вус, // А жоўты сусед на балконе зноў / Дзвярыма расколвае арэх, / Смяешся... ты ведаеш і без слоў, / Што больш за жыццё я люблю твой смех* (Анастасія); *Горыччу ветру на вуснах тваіх / Стыне дыханне няцярпага болю. / Не раздзяліць мне твой лёс на дваіх, / Ды і не возьмеш мяне ты з сабою* (Н. Смерцева).

«**Завіруха кропель**» (2004) – з усіх значэнняў, прапанаваных тлумачальным слоўнікам (мяцеліца, завея і неспакой, сумятня, бязладдзе), – не падыходзіць ніводнае, і гэта натуральна, бо слоўнікі не фіксуюць арыгінальныя значэнні, суб'ектыўныя, аўтарскія. *Завіруха кропель* – аўтарская метафара ад Алены Свечнікавай, члена Саюза пісьменнікаў Беларусі, члена Саюза пісьменнікаў Расіі: *Да вокнаў лашчыцца галлё / Туман / І ў кропель завірусе / Тваё пяшчотнае алё – / Насуперак жалёбе і скрусе*. *Завіруха кропель* – гэта выраз прамочны дождж, калі залева і віруюць кроплі, а ў нашым зборніку – віруюць пачуцці, іх шмат, і яны праяўляюцца праз розныя вобразы.

Суаўтары гэтай кнігі В. Бігеза, Л. Даніленка, Л. Дзямешка, В. Дранько-Майсюк, І. Клімаў, У. Лісоўскі, К. Сцешык, А. Шостак і інш.: *Жду грузовик, который отвезет меня домой. Дома – синее в мелкий белый цветочек одеяло на вате, толстое и уютное. Зеленая лампа, занавески на окнах, ободранное кошкой кресло, похожее на толстого писателя без головы, присевшего отдохнуть на невидимую табуретку... Почему на писателя? Потому что рядом книжный шкаф, в стеклах которого по вечерам отражаюсь я, зеленый от света моей любимой лампы. Порой мне кажется, что именно это старое кресло когда-то давным-давно, еще до моего рождения, написало все книги из моего книжного шкафа* (К. Стешик. Грузовик).

«Каліва» (2005) – слова з прамым і пераносным значэннем (парастак, асобна ўзятая расліна, малая колькасць чаго-небудзь і інш.), якое гаворыць пра няшмат нечага, пра пачатак, пра зараджэнне нечага. За гэтым кароценькім мілагучным словам – усё: яно жыццядайнае і пладавітае не толькі пры ўмове сонечнага надвор’я, у настроі спрыяльнага дажджу таленту, але і пры вялікай адданасці справе, карпатлівай працы.

«Каліва» разам садзілі А. Алекса, П. Алейнік, Астрадаўні, А. Бялова, І. Дашкоў, Н. Кузміч, А. Свечнікава, К. Сцешык, Г. Урбан і інш.: *Шэравата-шэрая шэрань. / Мышы пад шыферам / шэбуришэлі – / Шукалі – вышуквалі пшано... / І шаптала маці-мышка / Сынку-мышанятку: «Ціш-ш-шэй! / Пушок вушамі стрыжэ ў шыпыне! / Загінеш!» / Мышаняці страшна! / Мышаняці холадна! / «Вось каб ш-ш-ш-карпэткі на лапкі... / Ці кажущ-ш-ш-шом накрыцца... / Ці цёплай каш-ш-шы...» (А. Алекса. Ш – ш – ш); *Краски я давно забросил. / Я теперь рисую мелом. / Желтый, красный – это осень... / Сам стираю между делом / Неумелые наброски... // А потом беру мел снова / И смотрю, как он крошится... / На асфальте, возле дома, / Нарисована жар-птица. / Неумелые наброски...* (П. Алейнік. Неумелые наброски...).*

«Кветка ў мегаполісе» (2006) – гэта метафарычная назва-сімвал пра жыццё паэтычнага, узнёслага, адзінага жывога (кветкі) у межах шумнага, шматлікага, шматтварага, каменнага, нежывога (горада). Гэта аднайменная назва апавядання маладога празаіка Дзмітрыя Зорыча. Перанёшы назву як абагульненую ідэю на ўвесь зборнік, можна ўявіць сабе творчых, адкрытых, з неабароненымі душамі маладых аўтараў, якія на ўсе падзеі адклікаюцца літаратурнымі творами. Яны абралі такі шлях узаемадзеяння са светам: сітуацыя – слова – вобраз – твор. Безумоўна, ланцужок тавар – грошы – тавар больш моцна трымае асобу на зямлі, аднак мастацтва заўсёды самаахвярнае, часта неабароненае, яно «як неба на зямлі» (Д. Зорыч).

Аўтары – актыўныя «БУКетаўцы»: Д. Зорыч, А. Алекса, Т. Арлоўская, А. Бялова, Л. Даніленка, Н. Кузміч, А. Свечнікава, Ю. Ленскі, Г. Урбан: *В огромном океане жили айсберги. Они с достоинством несли над водой десятую часть себя и*

считались очень серьезными и глубокомысленными. Друг с другом они вели себя подчеркнуто вежливо, ненавязчиво, опасаясь даже одним лишним словом задеть то, что находилось под черным слоем океанской воды. Однако собственные спрятанные чувства и переживания приводили к тому, что любое чужое слово находило десятки самых разнообразных толкований. Причем сам сказавший, как правило, этого уже не знал (Астрадэни. Сказка о льдинках); Так прыгожа ўбачыць уранні, / Як скрозь сюжэ, завею і снег / Прабіраецца наша каханне. / Не святое, але і не грэх! / Я кахаю цябе. / Ты адчуеш, / Што жыве наша ічасце ўва мне, / Калі ранкам у лютым пачуеш, / Як сінічка спявае вясне (С. Канановіч); Забытые кадры, забытые темы / Уходят под стук часов. / Меняются люди, уходят со сцены, / Приветствуя новых богов (Ю. Рачинский. Фильмы).

«Дар зямны» (2007) – зборнік, ганараваны беларускім песнярам Янку Купалу і Якубу Коласу, бо рыхтаваўся да юбілею – 125-годдзя з дня нараджэння пісьменнікаў: Дар зямны той зямлі, / Дзе нараджаюцца песняры! / Дар зямны той зямлі, / Дзе буйныя шумяць каласы, / Дзе спрадвеку святкуюць Купалле, – / Дар зямны Коласу і Купале!

Гэты зборнік – наш сціплы дар волатам беларускага слова, родапачынальнікам сучаснай беларускай мовы і літаратуры. Яго аўтары – Т. Арлоўская, А. Бялова, В. Гронская, В. Калеснікава, Ю. Ленскі, С. Малейка, Г. Урбан, А. Шостак, А. Янкоўскі і інш.: Шаноўны Шагал, намалюй мне крылы – / шурпатыя, бурытыновыя; / далучы да абшараў, у якіх лунаеш сам – / лёгка, / як прапісваеш віцебскіх коз / на парыжскіх палетках (Т. Арлоўская); Замирает музыка заката / натюрморт на холсте стекла. / В прошлое мне больше нет возврата, / к девочке, которой я была (О. Гронская); Даўным-даўно, недалёка ад таго месца, дзе цяпер горад Нясвіж стаіць, знаходзіўся маёнтак маладога пана Палясоўскага. Усе прасторы Нясвіжчыны некалі яго ўладаннямі былі. У вёсках навакольных жылі яго сяляне прыгонныя – людзі працавітыя, але бедныя. Вядома ж, сяляне. І такі гэты паніч лядашчы быў, што нават страх браў. Барані божа, супраць слова сказаць – высеча, не пашкадуе. Сялян катаваў бязлітасна. І вось тут, якраз у

маёнтку гэтага лютага паніча, і пачынаецца гісторыя (С. Малейка. Аб цуададзейным возеры і жывой бярозе).

«Весніцы» (2008) – гэта вароты ў сучасным значэнні слова, а ў старажытнасці – гэта плот з варотамі ў канцы вёскі, гэта выхад у поле, у луг, у іншую прастору... Літаратурная творчасць, як і любая іншая, крылатая, яна выводзіць цябе са звыклага, звычайнага асяродку, вядзе далей – у яшчэ больш шырокую прастору, на іншыя неспазнаныя шляхі мастацкіх адкрыццяў. І весніцы душ нашых аўтараў адкрытыя для нас з вамі: прытуліцеся да слова – і адчуеце ці яго моцную энергію, ці пяшчотную цішу.

«Весніцы» адчынялі аўтары А. Агуновіч, К. Балацько, В. Бялова, А. Жданюк, С. Канановіч, Н. Кузміч, Я. Лецко, В. Мажэйка, В. Снежань, Г. Урбан, В. Яцэвіч: *Ч – чудесное в мире неповторимо. / У – уменье поверить – единственный шанс / В – в руках недоверы. Но мимо и мимо / С – счастье обходит на тонких ногах. / Т – теперь сердцу грустно, теперь ему пусто. / В – мире капустном погибло оно. / О – одно лишь спасенье – забытое чувство. / ...ТВОЙ голос и твой телефонный звонок (О. Белова); Я згубіўся між пахаў тваіх валасоў, / і рамонкі твае расквітнелі – / усё далей ад тых мы людзей, / да якіх не маем даверу. // І проста моташна нам / ад вільгаці шэрай дарогі; / не глядзі на гадзіннік, расклад – / усё роўна не знойдзеш нічога (А. Шостак).*

«Світальныя словы» (2009) былі падрыхтаваны і прагучалі ў гонар юбілею бібліятэчнай адукацыі ў Беларусі. Назва сімвалічная: словы світальныя – светлыя і раннія, яны с-вітальныя, віншавальныя з пажаданнем плёну ўсім, хто працуе з кнігай (сістэматызуе, апісвае, класіфікуе і інш.).

Суаўтары «світальных слоў» – Р. Абрамчук, К. Балацько, А. Жданюк, В. Злотнікава, С. Канановіч, А. Кулішэнка, С. Леанчук, А. Лукшыц, П. Макееў, А. Новік, С. Трафімук, В. Яцэвіч і інш. *У роднае мовы / Якія прасторы? / Сям’я ды калыска, / Ды песня ў полі. // Застолле. Вяселле. / Памінкі. Журба. / Яшчэ ў роднай мовы / Душа ёсць мая (Л. Даніленка); Мне сняцца осень. В ее тетради / Рисую желтым и красным мелом. / А ночь танцует на маскараде / В железной маске и в платье белом (О. Злотникова); Я люблю замирающий город, /*

*Когда медленно гаснут огни, / Когда люди придумают повод, /
Чтобы вновь потушить фонари. // И, оставшись одна на пла-
нете, / С каждым годом сильней и нежней / Я мечтаю о луч-
шей на свете, / Об ушедшей деревне моей (С. Трофимук).*

«**Ляці вышэй!**» (2014) – зборнік, які быў таксама прымер-
каваны да юбілею (70-годдзя) бібліятэчнай адукацыі. «*Ляці
вышэй!*» – сказаў малады паэт, і адкрылася нам праз таямніцу
слова шчасце жыцця – літаратурная творчасць. Ляцець вышэй
можа той, у каго ёсць натхненне, крылы і, безумоўна, моц. На
гэты раз у паэтычным віры палёту былі душы бібліятэка-
знаўцаў і іх выкладчыкаў: В. Рудакоўская, А. Новік, П. Макееў,
Ю. Максіменка, К. Нарваткіна, А. Лукшыц, Д. Качан, В. Грон-
ская, А. Жэлуновіч і інш.

Маладыя аўтары сталі ўжо на тую прыступку творчасці, якая
дазваляе казаць пра вопыт, сталасць, а самому аб’яднанню
«БУКет» пра падвядзенне вынікаў. Кожны суаўтар зборніка,
акрылены творчасцю, прапаноўвае арыгінальныя і змястоўныя
вобразы: часам сумныя і трывожныя, але ў пераважнай
большасці поўныя светлыні, аптымізму: *Мне патрэбны вада і
людзі-агні, / Каб тое, што сеяў, пусціла карані! // ... Сам-насам
... Не адчуваю болю. / Не шукай памылкі, стварай болей! / Мы
з вамі разам, таму пераможам! / Нам неабходна вышэй – Бог
дапаможа. // ... Сталі вольныя ад забабонаў і клішэ, / Падзьмуў
вецер і ўзнёс нас вышэй!* (А. Новік); *Я зноў зачыніла фіранкі і
дзверы, / А потым згубіла ключы... / Сяджу і маюся аскепкамі
веры: / «Маўчы, маё сэрца! Маўчы!»* (К. Нарваткіна); *Пробу-
дись, о весеннее солнце! / Пробудись! И яви благодать! /
Я люблю, когда в наше оконце / Заплывает лучистая рать. //
Я люблю, когда дождик весенний / Сыплет Божий горох по лу-
гам, / И несметные орды растений / Устремляются ввысь к
облакам* (А. Лукшыц. Благодать); *Осколки дня метет под ноги
/ Вечерний снег. Вечерний снег... / Мы вытираем о пороги /
Сначала день, а после – век. // И больно режут глаз усталый /
Осколки солнечных лучей. / Мы жить спешим, спеша куда-то.
/ Ну, кто мы жизни? Кто мы ей?..* (А. Гаспарян).

Метафара «ляці вышэй» падсумоўвае здабыткі і акрэслівае
далейшы шлях творчай моладзі – толькі наперад, мы разам, мы

шукаем новыя вобразы, ствараем арыгінальныя творы: нам дапамагае і за нас апякуецца Бог.

Кветка вырасла з каліва і вырвалася з мегаполіса, стала суквеццем, стала букетам, яна паляцела высока і можа яшчэ ляцець вышэй і, як гэта ні парадаксальна гучыць, таму што пусціла карані.

«**Вітаю цябе, Натхненне!**» (2015) – зборнік, багаты на вобразы, на думкі, на творы (на 132 старонках 49 аўтараў змясцілі свае вершы і прозу). Натхненне акрыліла пачуцці і дазволіла зрыфмаваць і акрыліць свет ці, наадварот, укласці яго ў праявічны стандарт. Яно лёгкае і лёткае, гэта Натхненне, як птушка на вокладцы зборніка, і хто ўхапіў яго хоць за адно перка, хто спаймаў гэты настрой, той падарыў свету святло сваёй творчасці праз мастацкія вобразы.

Павітаныя натхненнем сталі, як заўсёды, студэнты, у тым ліку выпускнікі, выкладчыкі і супрацоўнікі ўніверсітэта: Айцец Яўстафій (Ю. Халіманкоў), В. Абаніна, А. Бабко, К. Бакулін, К. Бандзерс, Т. Бубновіч, Г. Вярэніч, А. Гулак, Л. Даніленка, А. Жэлуновіч, В. Мажэйка, М. Мажэйка, П. Макееў, С. Малейка, К. Нарваткіна, Л. Рудзкі, У. Сергіенка, А. Федарэнка і інш. *То сердце радуется вновь, / То вновь душа болит. / Опять игра забытых слов / И ревностных обид* (К. Бакулин); *Кошка-ночь меня вылизывала, / Темнота душила липкая. / Ну и что, что несчастливая? / Все равно иду с улыбкою!* (В. Абанина. Несчастливая); *Ты любіў корчыць з сябе Гамлета, гэта вельмі падабалася рамантычным дзяўчаткам, пакуль... не дагуляўся ўрэшце і... нешта як адсекла цябе ад усяго: «Жыць»!..*

І ты апынуўся на дне гэтага карабля, цалкам хворы, знясілены душой і целам. І вось цяпер ты толькі-толькі пачынаеш разумець, што вяртаньня да мінулага няма.

*Царкву Хрыстову часта параўноўваюць з караблём, які плыве ў Царства Нябеснае. Наша падарожжа вельмі доўгае, душа мая. І часцяком нас ахоплівае марская хвароба. Тады мы спаўзаем зноў у тлум. Але мы плывём. Таму што нам няма што губляць. Мы ўжо ўсё паразгублялі. Асталіся мы толькі ўдваіх з табой, душа мая. І мы, хоць і інваліды, але жывыя. Бо мы на караблі. (Айцец Яўстафій. Жыровіцкі дыярыуш); *Адпылалі агнём чабары, / Верасы напрасіліся ў сэрца. /**

Пажаўцела лістота ў бары, / і бярозы пад ветрамі гнуцца, / і бацькоўскі мой дом запусцеў, / і даўно адквітнелі півоні. / Час забраў сваякоў і сяброў. / Пачарнелі асеннія гоні... (Л. Дзямешка. Асенні настрой); Шматмоўе: / Шматкроп'е позіркаў, / Пункціры дотыкаў, / Працяжнік маўчаньня. / Новыя сузор'і / Нараджаюцца ў кутках вуснаў. / Бачу абрыс узмор'я / Ў лёгкім нахіле галава (Н. Кузміч).

«**Жыву**» (2017) – зборнік, аўтарамі якога сталі студэнты ўніверсітэта, нашы супрацоўнікі, у тым ліку выкладчыкі і шануюныя госці – члены Саюза пісьменнікаў Беларусі. У прадмове да зборніка сказана: *Некалі да нас, славян, да нас, беларусаў, прыйшла кніга. І прыйшла яна дзякуючы слыннаму сыну зямлі беларускай – Францыску Скарыну. І было гэта 500 гадоў назад... 500 гадоў святло навукі не згасае на нашай чыстай, сінявокай, праменнасветлай Радзіме.*

Кафедра беларускай філалогіі і сусветнай літаратуры ў Скарынаў юбілейны год, у Год навукі вітае ўсіх новай кнігай.

Самы багаты той народ, які святкуе юбілеі, ганарыцца сваёй гісторыяй, тымі постацямі і асобамі, зоркі якіх запаленыя на небе Славутых імёнаў краю.

Гэты зборнік стаў юбілейным і для «БУКета», бо святкавалі 15-годдзе аб'яднання. І мы з радасцю, гонарам і ўдзячнасцю азірнуліся на свой шлях, прааналізавалі творчасць і ўбачылі шмат слоў з адным каранем ці іх формамі; **жы-ць, жы-ву, жы-ццё, жы-вём, жы-ве, жы-вем** і іншымі, і кожны канстатаваў: «**Жыву!**» Аўтары кнігі з жыццесцвярджальнымі матывамі: Айцец Яўстафій (Ю. Халіманкоў), В. Абаніна, А. Бабко, Г. Балаш-Елейнікава, К. Бандзерс, В. Брэк, В. Бялова, В. Варапаева, Г. Вярэніч, Л. Доўнар, В. Злотнікава, С. Крылова, В. Мажэйка, М. Мажэйка, С. Марцінкевіч, В. Міхайлаў, М. Новікава, М. Расолька, Л. Рудзік, У. Сергіенка, Сун Чанлун, М. Шабовіч, В. Шунейка і інш. *Той, хто кнігадрук у краіне лясоў распачаў, / (Што завецца цяпер Беларуссю), / Шлях зямны ў пяць стагоддзяў прайшоў, / За яго цяпер памалюся... // Памяць людская дагэтуль жыве / Пра асветніка-беларуса. / Кніга, як лебедзь, навольна плыве / Aeterna memoria, дружба! (В. Брэк); Лю тебя, блю тебя... / Сокрацаю слова, / Расточая себя, / растворяю время, / съедаем жизнь по кусочку, / развесив жела-*

ня-носочки / на веревках из глупых фраз (О. Белова. Сокращая слова); *Калючым дротам іней спавіў зямлю ў палон, / Застыў у маўклівай міне за ноч ссівелы клён, / Сагнута тонкая былінка – марозу хуткі бег, / Ды мудрая травінка хаваецца ў снег. / Пад ім – цяпло зямлі бацькоў спрадвечнай: / Гарыць любоў жыцця нязгаснай свечкай* (Л. Доўнар).

«Апошні дзень лета...» (2019). Мне сёння бачыцца ў гэтай простае рэпліцы сум і радасць, мяжа і бязмежжа, завяршэнне і пачатак, шматколернасць вясёлкі і жаўталісце алеі... Учора, здаецца, былі канікулы, адпачынак, бестурботнасць, а сёння трэба ісці на працу, на заняткі; клопат наступае на цябе... А ўсяго толькі адзін дзень – а так розніцца настрой. І ўвогуле ў кожнага свая асацыяцыя з гэтым апошнім днём лета, як з багдановічаўскай шарай гадзінай. Прычым чытач са сваімі асацыяцыямі не меншы аўтар, чым аўтар літаратурнага тэксту. Іх творы і іншых суаўтараў багатыя на вобразныя сродкі, якія дэманструюць творчую самастойнасць і самабытнасць моладзі ўніверсітэта культуры, вопыт выпускнікоў, выкладчыкаў і гасцей: В. Аляксандраў, А. Бабко, С. Бабранок, Г. Балаш-Елейнікава, К. Бандзерс, В. Брэк, В. Бялова, А. Варанец, Г. Вярэніч, В. Герасімаў, А. Герман, М. Герус, А. Калянчук, І. Кравец, Ю. Лаўрык, А. Лукшыц, Ю. Максіменка, С. Маруга, С. Марцінкевіч, І. Меджумаеў, В. Міхайлаў, М. Новікава, А. Пячорын, Л. Рудзік, У. Сергіенка, У. Фалітарык, А. Федарэнка і інш.

Мы мусім сведчыць, што большасць аўтараў – прафесіяналы, сярод іх – члены Саюза пісьменнікаў Беларусі. Што да моладзі, то яна застаецца шчырай, таленавітай. І, як слухна зазначыў А. Разанаў: *«Шчырае няўменне ў паэзіі больш паэзія, чым прафесійная імітацыя»* (А. Разанаў. Сума немагчымасцяў).

Рэдагуючы зборнік з калегай В. В. Шунейкай, мы штораз спыняліся, чыталі арыгінальныя радкі, абмяркоўвалі аўтарскія вобразы. І ў прадмове я адзначыла: *З нейкім новым трапяткім пачуццём гартаю, чытаю старонкі твораў, творчасці, тварэнняў, стварэнняў маладых аўтараў. Услухоўваюся ў гукі, учитваюся ў словы, углядаюся ў вобразы... Раней баялася, каб не прапусціць памылкі, арфаграфічныя ці пунктуацыйныя, каб не сказаць сэнс слоў і выказаў... Мудрэю... Баюся, каб не прапусціць цікавы вобраз, арыгінальную думку, адметны твор:*

*Сакрэтна неба фарбавалі / У колер чыстага наветра /
Затым з агнём экскурсавалі / Анёлаў у зямныя нетры // Дамы
пустымі начавалі / Лавілі ноздры кіламетры / Як Богу на
правы здавалі / І атрымалі дакументы (К. Бандзерс); Я зноў за
агароджай дня. / Мінуў мяне, нібыта ліпень. / Няма ў ім
цеплыні агня. / Ёў душы бурліць ягоны кіпень (В. Брэк); Не
задавай глупых вопросов, / если заранее знаешь ответ. /
В наших с тобой отношениях – / осень. / Давай переждем
дождливый / рассвет?.. (О. Белова. В отношениях – осень);
Домик в деревне. / Природная глушь. / Уют, безмятежность. /
Защита от стуж. // Закаты, рассветы, / Небес синева; /
Сквозь крону деревьев – / Лучик тепла (В. Михайлов. Домик в
деревне).*

Такім чынам, вобразнае словаўжыванне як аснова стварэння назвы адпаведных зборнікаў твораў відавочная. Нітка аўтарскіх асацыяцый цесна звязана (у пераважнай большасці) з вобразамі, сюжэтамі, настроямі-матывамі ўсіх гурткоўцаў. Яны сцвярджаюць ад першых сустрэч да сённяшніх, што пісаць – гэта іх стан душы і лад думак: *...Я буду петь на чердаке / Под шум дождя и говор ветра / О том, что где-то бродит лето, / Спускаясь вечером к реке. / Я буду петь на чердаке // Я буду петь среди дорог / Под стук колес на переездах / О том, что есть же где-то место, / Где отдохнуть душой бы мог. / Я буду петь среди дорог. // Я буду петь среди людей / Под брань, овацци, молитвы / О том, что близятся уж титры, / А я не знаю: кто и чей. / Я буду петь среди людей. // Я буду петь, пока живу, / О счастье, о любви, удаче. / Зачем? Да просто я иначе, / Я по другому не могу. / Я буду петь, пока живу (М. Скарбеева).*

1. *Кожина, Н. А.* Заглавие художественного произведения: структура, функции, типология // автореф. дис. ... канд. филол. наук / Н. А. Кожина. – М., 1986. – 230 с.

2. *Лукин, В. А.* Художественный текст. Основы лингвистической теории / В. А. Лукин. – М. : Ось-89, 1999. – 192 с.

3. *Разанаў, А.* Сума немагчымасцяў: зномы / Алесь Разанаў. – Мінск : І. П. Логвінаў, 2009. – 122 с.

4. *Тынянов, Ю. Н.* Проблема стихотворного языка / Ю. Н. Тынянов. – 4-е изд., стереотип. – М. : КомКнига, 2007. – 184 с.